

Is vergeving mogelijk?

Theologische reflecties op een thema

Vergeving. Een thema met een eeuwenlange interpretatiegeschiedenis. Een religieus beladen begrip dat tot veel misverstanden en gevoelens van onmacht en verdriet heeft geleid. Tot dwang om schuldigen vrijuit te laten gaan en een vaak onmogelijk gebod voor gedupeerden, die zichzelf schuldig gingen voelen als bleek dat ze niet tot vergeving in staat waren. Fier wijdt er een themanummer aan en heeft de stichting VPSG in Noord-Holland gevraagd om het hoofdartikel te schrijven.

VPSG staat voor *Vrouwen - Pastoraat - Seksualiteit - Geweld*. De stichting biedt pastorale begeleiding aan vrouwen, en in toenemende mate ook aan mannen, die getraumatiseerd zijn door relationeel geweld, vooral seksueel geweld en incest, binnen de vertrouwensrelaties van gezin en familie. Onze visie op bijbel, geloof, kerk en theologie gaat uit van de positie van de gedupeerde, het slachtoffer en belangen en machtsaanspraken wegen mee.

Bij mezelf bemerk ik een grote verlegenheid ten aanzien van deze materie. Ben ik in staat om een afgewogen artikel te schrijven over vergeven? Ik kan hooguit wat gedachten of lijnen aangeven. Al vele jaren werk ik bij de VPSG. In dit artikel ga ik ook uit van

de werkingsgeschiedenis die 'vergeving' voor mijzelf heeft gehad en wat ik geleerd heb in de vele gesprekken met vrouwen en mannen, die vaak ernstig lijden onder de gevolgen van grof geweld en seksueel misbruik. Zeker waar dat al begonnen is in de kinderjaren en in de beleving van het slachtoffer gelegitimeerd leek door kerk en maatschappij. God werd vooral als bondgenoot van de dader ervaren, een God die dan ook nog eens vergeving eiste.

'Izaak was gekomen bij de waterput die genoemd wordt "Levende die mij ziet", hij zat in het zuidland. Tegen de avond trok hij het veld in om te mijmeren.' (Genesis 24: 62 en 63)

Dit is een van de weinige teksten waarin Izaak zelf iets onderneemt. Zijn leven wordt vooral bepaald door beslissingen die anderen over hem nemen. Zijn vader heeft zijn dienaar erop uitgestuurd om een vrouw voor hem te zoeken en hier zal hij haar voor het eerst ontmoeten. Waarover mijmerde Izaak? Heeft hij zijn vader ooit kunnen vergeven dat die bereid was hem te offeren, te doden? De bijbel spreekt er niet over, maar de weinige verhalen over hem laten hem zien als een weifelende en onzekere man. Is Izaak ook niet een slachtoffer van misbruik?

Vergeving is een relationeel begrip. Er is een mens die een ander mens kwaad heeft berokkend en die een schuld heeft ten opzichte van zijn of haar slachtoffer, de gedupeerde. Mensen ondervinden ook kwaad door anonieme machten, die weliswaar bestaan uit mensen maar die geanonimiseerd zijn in staten, instituties, legers en andere grootmachten. We kennen allemaal de gevoelens van machteloosheid bij het zien van slachtoffers van terreur, discriminatie en oorlogsgeweld. Hier